

บาร์มี สกธรัักษ์ 2549: ความหลากหลายของเห็ดในสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ปรินิญา
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วนศาสตร์) สาขาชีววิทยาป่าไม้ ภาควิชาชีววิทยาป่าไม้ ปรธานกรรมการที่ปรึกษา:
อาจารย์อุทัยวรรณ แสงวณิช, Ph.D. 286 หน้า

ISBN 974-16-2938-9

การศึกษาความหลากหลายของเห็ดในสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง ได้ดำเนินการ โดยการสำรวจชนิดเห็ด 2 ข้าง
ของเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติที่ผ่านป่าสนเขาธรรมชาติบ้านขอบด้ง สวนป่ากระถินคอย สวนป่าแม่เป็ลหอม และสวน
ป่าไผ่ โดยในแต่ละพื้นที่ได้วางแปลงถาวรรูปวงกลมจำนวน 15 แปลง แต่ละแปลงมีรัศมี 5 เมตร และมีจุดศูนย์กลางอยู่
ห่างจากเส้นทางเดิน 10 เมตร ในระยะตั้งฉากออกไปทั้ง 2 ข้างของทางเดิน ระยะห่างระหว่างแปลงที่อยู่ข้างเดียวกันของ
ทางเดินเท่ากับ 50 เมตร การสำรวจกระทำเดือนละ 1 ครั้ง ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2547 ถึง เมษายน 2548

ผลของการสำรวจพบเห็ดทั้งหมด 140 ชนิด สามารถวินิจฉัยได้ 105 ชนิด ซึ่งจัดอยู่ใน 54 สกุล (genus) 31 วงศ์
(family) 18 อันดับ (order) 2 ชั้นย่อย (subclass) และ 1 ชั้น (class) ในจำนวนนี้เป็นเห็ดชนิดที่ยังไม่เคยมีรายงานการพบ
มาก่อนในประเทศไทย 5 ชนิด คือ *Cortinarius purpureus* (Fr.) Fr., *Craterellus cinereus* (Pers. & Fr.) Pers.,
Crinipellis stipitaris (Fr.) Pat., *Hygrocybe flavescens* (Karff.) Sm. & Hes. และ *Mycena holoporphyra* (Berk. & Curt.)
Singer และไม่สามารถวินิจฉัยได้ 35 ชนิด เห็ดที่สำรวจพบทั้งหมดแบ่งเป็น พบในป่าสนเขาธรรมชาติ 46 ชนิด สวนป่า
ไผ่ 45 ชนิด สวนป่าแม่เป็ลหอม 44 ชนิด และสวนป่ากระถินคอย 39 ชนิด และสามารถแบ่งตามบทบาทและหน้าที่ใน
ระบบนิเวศออกได้เป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มเห็ดผู้ย่อยสลายอินทรีย์วัตถุ 78 ชนิด (55.71%) กลุ่มเห็ดแอดโคไมคอร์ไรซา 44
ชนิด (31.43%) กลุ่มเห็ดที่เป็นปรสิตกับพืช 2 ชนิด (1.43%) และกลุ่มเห็ดที่ไม่สามารถจำแนกบทบาทได้ 16 ชนิด
(11.43%) เมื่อดูประโยชน์ด้านอื่น ๆ พบว่าเป็นเห็ดที่รับประทานได้ 19 ชนิด เป็นเห็ดที่มีคุณสมบัติทางการแพทย์ 11
ชนิด และเป็นเห็ดที่นำมาใช้ประดับตกแต่งสิ่งประดิษฐ์เพื่อความสวยงาม 1 ชนิดคือ *Microporus xanthopus* (Fr.) Kunt.

ความสัมพันธ์ระหว่างค่าดัชนีความหลากหลายของชนิดเห็ดกับปริมาณน้ำฝนในแต่ละเดือน พบว่ามี
ความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกันในทุก ๆ ประเภทป่าที่ได้สำรวจ และในช่วงฤดูฝนเห็ดกลุ่มที่มีโครงสร้างอ่อนนุ่ม นำ
ง่าย มีจำนวนชนิดมากกว่าเห็ดกลุ่มที่มีโครงสร้างแข็งและคงทน สำหรับค่าดัชนีความคล้ายคลึงกันของเห็ดในป่า 4
ประเภทนี้ พบว่ามีค่าความคล้ายคลึงกันน้อยมาก โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 4.65 ถึง 33.33 %

ผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปจัดทำคู่มือศึกษาเห็ดภาคสนาม ในบริเวณสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง และ
แนะนำช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเดินศึกษาเห็ดในสถานีด้วย สำหรับเห็ดที่รับประทานได้ และเห็ดที่มีประโยชน์อื่น ๆ
ควรเพาะเลี้ยงหรือรักษาสภาพธรรมชาติ เพื่อให้มีปริมาณเพิ่มขึ้นและก่อให้เกิดรายได้ต่อไปในอนาคต

นางสาว สกธรัักษ์ อุทัยวรรณ 30 / ๓.๖. / ๔๙
ลายมือชื่อนิติกร อุทัยวรรณ ลายมือชื่อประธานกรรมการ